

BIO - FILMOGRAFIJA

Wim Wenders se je rodil 14. avgusta 1945 v Düsseldorfu, središču industrijskega Porurja. Iz otroških let, ki jih je preživel med Düsseldorfom in Colblenzem, se spominja ameriških okupacijskih enot: „Za mene je bila to le predstava.“ (M. Ciment, „Pogovor z W. W.“, „Positif“, št. 236, nov. 1980) V tistih letih se je prvič srečal z ameriškim kolonializmom in s filmom: „Ko mi je bilo šest let, so mi starši podarili star ročni projektor in stare očetove filme o Chaplinu in Keatonu. V desetih letih sem si vsak film tisočkrat ogledal, prav tako kot operaterji.“ (H. Niogret, Pogovor z W. W., „Positif“, št. 187, nov. 1967, str. 26)

Kasneje, v mladosti, ga je zelo zanimala ameriška civilizacija, predvsem kultura — „policijska“ literatura (Chandler je bil prvi ameriški pisatelj, ki ga je W. spoznal) in „rock“ glasba. Na njegovo vzgojo so vplivali tudi ameriški igralni avtomati, tako da je pri 16 letih zamenjal verske ambicije za „flipper“ (kasneje ga je zamenjal modernejši „back-gammon“).

Takoj po diplomi je Wenders začel študirati medicino (1963—64) in filozofijo (1964—65), ki pa ju je potem popolnoma opustil, da bi se lahko posvetil slikarstvu.

Da bi zadovoljil tej novi strasti, se je odpravil v Pariz; ni mu uspelo priti na „Ecole des Beaux Arts“, zato je začel delati kot graver v neki delavnici na Montmartru. Francosko glavno mesto mu je ponujalo dovolj možnosti, da je zadovoljil

svoje strasti, izpopolnil pa je tudi znanje o filmu.

Ob večerih je bil Wenders stalen obiskovalec dveh dvoranic Kinoteke Henrija Langloisa (posvetil mu je film **Ameriški prijatelj**), kjer je v letu dni videl več kot tisoč filmov (predvsem westernov in ameriških komedij). Tako se je odločil, da se bo vpisal na IDHEC; zaradi prevelikega števila prošenj njegovi niso ugodili.

Zato se je leta 1967 vrnil v Nemčijo, kjer se je začel še bolj zanimati za film. Odšel je v München, da bi obiskoval predavanja na novo ustanovljeni „Hochschule für Fernsehen und Film“ (Visoka šola za TV in film). V letih 1967—70 je pričel pisati filmske kritike) delno je to neprofesionalno počel že v Parizu; redno je sodeloval pri specializirani reviji Filmkritik, pri dnevniku Süddeutsche Zeitung in kdaj pa kdaj tudi pri drugih časopisih. Kritike je pisal predano in marljivo, kajti takrat še ni nameraval postati režiser.

Sam je pred kratkim to svojo dejavnost označil kot „opisno in polno občudovanja“ in odkril, „da je bila v 90 % namenjena ameriškem filmu.“ (M. Ciment, op. cit.)

Toda prav kmalu se je zaradi živahnega kulturnega dogajanja v bavarski prestolnici prepustil želji po ustvarjanju. Wenders je pričel snemati prve kratke filme, ki so bili tematsko značilni za „münchensko šolo“ (pod vplivom „rocka“ in „undergrounda“).

kratki filmi

1967

PRIZORIŠČA

(Schauplätze)

režija, fotografija

in proizvodnja: Wim Wenders (č/b, 16 mm)

trajanje: 10 min.

Film je izgubljen razen nekaterih kadrov, ki so uporabljeni v **Same Player Shoots Again**

KLAPA

(Klappenfilm)

režija

in proizvodnja: Wim Wenders, Gerhard Theuring

trajanje: 4 min.

ISTI IGRALEC PONOVO

STRELJA

(Same Player Shoots Again)

režija, fotografija: (barvni, 16 mm)

montaža in proizvodnja: Wim Wenders

igra: Hanns Zischler

trajanje: 12 min.

1968

SREBRNO MESTO

(Silver City)

režija, fotografija (barvni, 16 mm),

montaža in proizvodnja: Wim Wenders

trajanje: 25 min.

ALABAMA

— 2000 SVETLOBNIH LET

(Alabama — 2000 Light Years)

režija in montaža: Wim Wenders
fotografija: (č/b, 35/16 mm)

Wim Wenders,
Robbie Müller
glasba: Rolling Stones
igrajo: Paul Lys, Peter, Kaiser,
Werner Schroeter, Schrat,
Muriel, King Ampaw,
Christian Friedel

proizvodnja: Hochschule für Fernsehen
und Film (München)

trajanje: 22 min.

1969

POLICIJSKI FILM (Polizeifilm)

režija, fotografija (č/b, 16 mm)
in montaža: Wim Wenders
scenarij: Albrecht Göschel
igrajo: Jimmy Vogler,
Kasimir Esser
proizvodnja: Bayerischer Rundfunk
(München)
trajanje: 12 min.

TRI AMERIŠKE LP'S (3 Amerikanische Lp's)

režija, fotografija (barvni, 16 mm)
in montaža: Wim Wenders
scenarij: Peter Handke
glasba: Van Morrison,
Harvey Mandel, Credence
Clearwater Revival
prouizvodnja: Hessischer Rundfunk
(Frankfurt)
trajanje: 15 min.

celovečerni filmi

1969/70

SUMMER IN THE CITY

režija in scenarij: Wim Wenders
fotografija: (č/b, 16 mm) Robbie Müller
montaža: Peter Przygodda
ton: Gerd Conrad
glasba: Kinks, Lovin's Spoonful,
Chuck Berry
igrajo: Hanns Zischler (Hanns),
Libgard Schwarz (Libgard),
Edda Köchel (Edda), Marie
Bardischewski (Marie),
Wim Wenders, Gerd Stein,
Helmut Färber
proizvodnja: Hochschule für Fernsehen
und Film (München)
trajanje: 145 min.

1974

IZ DRUŽINE KROKODILOV (Aus der Familie der Panzerechsen)

režija: Wim Wenders
scenarij: Philipp Pilliod
fotografija: (barvni, 16 mm)
Michael Ballhaus
montaža: Lilian Seng
igrajo: Katja Wulff,
Lisa Kreuzer, Nicolas Brieger,
Helga Trümmer,
Thomas Braut,
Hans Jochim Krietsch
proizvodnja: Eva Mieke za
Bavaria film (München) /
WWF
trajanje: 27 min.
Film je del TV serije Philippa Pillioda **Hiša za nas**
(Ein Haus für uns)

VRATARJEV STRAH PRED ENAJSTMETROVKO (Die Angst des Tormanns beim Elfmeter)

režija: Wim Wenders
scenarij: Wim Wenders po romanu
Petra Handkeja
fotografija: (barvni, 16 mm)
Robbie Müller
montaža: Peter Przygodda
scenografija: R. Schneider Manns-Au,
Burghard Schlicht
ton: Rainer Lorenz, Martin Müller
glasba: Jürgen Knieper
igrajo: Arthur Brauss (Josef Bloch),
Kai Fischer (Hertha Gabler),
Erika Pluhar (Gloria T.),
Lingard Schwarz (Anna),
Marie Bardieschewski
(Maria), Michael Toost,
Rüdiger Vogler (vaški norec)
proizvodnja: Peter Genée za Produktion 1
v Filmverlag der Autoren
(München)/Österreich
Telefilm AG (Dunaj)
trajanje: 101 min.

1974/75

ŠKRLATNA ČRKA (Der Scharlachrote Buchstabe)

režija: Wim Wenders
scenarij: Wim Wenders, Bernardo Fernandez po romanu **The Scarlet Letter** (Nathaniel Hawthorne in po knjigi **Der Herr klabt über sein Volk in der Wildnis Amerika** Tankred Dorst in Ursule Ehler (barvni, 16 mm) Robbie Müller
fotografija: Peter Przygodda
montaža: Jürgen Knieper
glasba: Senta Berger (Hester Prynne), Lou Castel (Arthur Dimmesdale), Hans Christian Blech (Roger Chillingworth), Yelena Samarina, Yella Rottländer, William Layton, Angel Alvarez, Rüdiger Vogler
igrajo: Peter Genéin Primitivo Alvaro za Produktion 1 im Filmverlag der Autoren (München)/Westdeutschen Rundfunk (Köln)/Elias Querejeta P.C. (Madrid)
proizvodnja:
trajanje: 89 min.

1973

ALICE V MESTIH (Alice in den Städten)

režija: Wim Wenders
scenarij: Wim Wenders v sodelovanju z Veith von Fürstenbergom
fotografija: (č/b, 16 mm) Robbie Müller, Martin Schäfer
montaža: Peter Przygodda
ton: Martin Müller
glasba: Can
igrajo: Rüdiger Vogler (Felix Winter), Yella Rottländer (Alice), Lisa Kreuzer (Lisa), Edda Köchl (Edda), Didi Petrikat, Ernst Böhm
proizvodnja: Joachim von Mengershausen za Produktion 1 im Filmverlag der Autoren (München)
trajanje: 110 min.

NAPAČEN GIB (Falsche Bewegung)

režija: Wim Wenders
scenarij: Wim Wenders, Peter Handke po romanu **Wilhelm Meisters Lehrjahre** Joaanna Wolfgang Goetheja (barvni, 16 mm), Robbie Müller, Martin Schäfer
fotografija: Peter Przygodda
montaža: Heidi Lüdi
scenografija: Martin Müller, Klaus Peter Kaiser
ton: Jürgen Knieper
glasba: Rüdiger Vogler (Wilhelm Meister), Marianne Hoppe (mati), Hanna Schygulla (Therese), Hans Christian Blech (Laertes), Nastassia Nakszynski (Mignon), Peter Kern (Landau), Ivan Desny, Lisa Kreuzer, Adolf Hansen
igrajo: Peter Gené za Solaris Film (München) / Westdeutschen Rundfunk (Köln)
proizvodnja:
trajanje: 103 min.

1975

V TEKU ČASA (Im Lauf der Zeit)

režija in scenarij: Wim Wenders
fotografija: (č/b, 16 mm) Robbie Müller, Martin Schäfer
montaža: Peter Przygodda
scenografija: Heidi Lüdi, Bernd Hirskorn
ton: Martin Müller, Bruno Bollhalder
glasba: Improved Sound Limited
igrajo: Rüdiger Vogler (Bruno Winter, imenovan „King of the Road“), Hanns Zischler, (Robert Lander, oz. „Kemikaze“), Lisa Kreuzer (Pauline), Rudolf Schündler (oče), Marquard Böhm, Dieter Traier, tovrnjak „Hermes“ Heinz Badewitz
proizvodnja:
trajanje: 176 min.

1976/77

AMERIŠKI PRIJATELJ (Der Amerikanische Freund)

režija in scenarij: Wim Wenders - po romanu **Ripley's Game** Patricije Hihgsmith
fotografija: (barvni, 35 mm) Robbie Müller
montaža: Peter Przygodda
specialni efekti: Teo Nischwitz
scenografija: Heidi in Toni Lüdi
kostumi: Isolde Nist
ton: Martin Müller, Peter Kaiser
glasba: Jürgen Knieper
igrajo: Bruno Ganz (Jonathan Zimmermann), Dennis Hopper (Tom Ripley), Lisa Kreuzer (Marianne), Gerlad Blain (Raoul Minot), Nicholas Ray (Derwatt), Samuel Fuller („Amerikanec“), Peter Lilienthal (Marcangelo), Jean Eustache
proizvodnja: Road Movies Filmproduktion (Berlin) / Les Films du Losange (Paris) / Wim Wenders Produktion (München) / Westdeutschen Rundfunk (Köln)
trajanje: 123 min.

1979/80

NICK'S MOVIE (Lightning over Water — Svetlikanje nad vodo)

režija in scenarij: Wim Wenders, Nicholas Ray
fotografija: (barvni, 35 mm) Edvard Lachman
montaža: Peter Przygodda
glasba: Ronee Blakley, Maryte Kavaliauskas, Gary Steele
video: Tom Farrell
igrajo: Nicholas Ray, Wim Wenders, Susan Ray, Tim Ray, Tom Farell, Ronee Blakley, Jerry Bamman, Pierre Cottrell,

proizvodnja:

trajanje:

Stephen Czapsky, Mitch Dubin, Martin Müller, Martin Schäfer
Road Movies Filmproduktion GmbH (Berlin) / Wim Wenders Produktion (Berlin) / Viking Film (Stockholm)
91 min.
(prva verzija: 116 min.)

1979/82

HAMMET

režija: Wim Wenders
scenarij: Ross Thomas, Dennis O'Flaherty po knjigi Joes Goresa v **adaptaciji** Thomasa popea
fotografija: (barvni, 35 mm) Philip Lathrop, Joseph Biroc
glasba: John Barry
igrajo: Frederic Forrest (Dashiell Hammett), Peter Boyle, Marilu Henner, Roy Rinnear, Elisha Cook, Samuel Fuller
proizvodnja: Zoetrope Studios / Orion Pictures, ZDA, 1982
trajanje: 97 min.

1982

STANJE STVARI (Der Stand der Dinge)

režija: Wim Wenders
scenarij: Wim Wenders, Robert Kramer
fotografija: (č/b, 35 mm), Henri Alekan
ton: Maryte Kavaliauskas
glasba: Mink De Ville
igrajo: Patrick Bauchau (Friedrich, režiser), Paul Getty jr. (scenarist), Samuel Fuller (direktor fotografije), Viva Auder, Isabelle Weingarten, Alexandra Auder, Roger Corman, Allan Goorwitz
proizvodnja: Road Movies Filmproduktion im Filmverlag der Autoren GmbH (Berlin) / Project Filmproduktion im

1974/75

1976/77

ŠKRLATNA FORMA

(Der Scharlachrote Buchstabe)

AMERIŠKI PRIJATELJ

(Der Amerikanische Freund)

Filmverlag der Autoren
(München)
trajanje: 120 min.

1983/84

PARIZ, TEXAS (Paris, Texas)

režija: Wim Wenders
scenarij: Wim Wenders,
Sam Shepard,
L. M. Kit Carson
fotografija: Robby Müller
(barvni, 35 mm)
montaža: Peter Przygodda
glasba: Ry Cooder
scenografija: Kate Altmann
igrajo: Harry Dean Stanton
(Travis),
Nastassja Kinski (Jane),
Dean Stockwell (Walt),
Aurore Clement (Anne),
Hunter Carson (Hunter),
Sam Berry
proizvodnja: Road Movies
Filmproduktion (Berlin) /
Argos Film (Pariz)
trajanje: 150 min.

Wim Wenders v Ekranu:

Ameriški prijatelj, št. 3, 1978, str. 15.—16
Wim Wenders, št. 4, 1978, str. 36—40
Kratek tek
za Wendersom, št. 1—2, 1982, str. 29
Stanje stvari (Pripis k beneški filmski
manifestaciji), št. 3—4,
1983, str. 16—17
Pariz, Texas št. 1—2, 1985